

E S B A B

◆ Birinci nükte içinde bir ihtar:

Ey esbabperest gafil! Esbab, bir perdedir. Çünkü izzet ve azamet öyle ister. Fakat iş gören, kudret-i Samedaniyedir. Çünkü tevhid ve celal öyle ister ve istiklali iktiza eder. Sultan-ı Ezelî'nin memurları, saltanat-ı rububiyetin icraatçıları değildirler. Belki o saltanatın dellâllarıdır ve o rububiyetin temaşager nâzırlarıdır. Şualar /293

◆ Aynen bunun gibi bütün meleklerin, belki bütün

esbab-ı zahiriye'nin vazifeleri,

izzet-i rububiyetin perdeleridir.

Tâ güzellikleri görünmeyen ve hikmetleri bilinmeyen şeylerde kudret-i İlahiyenin izzeti ve kudsiyeti ve rahmetinin ihatası muhafaza edilsin, itiraza hedef olmasın ve hasis ve ehemmiyetsiz ve merhametsiz şeyler ile kudretin mübaşeret-i nazar-ı zahirîde görünmesin.

Yoksa hiçbir sebebin hakikî tesiri ve icada hiç kabiliyeti olmadığını, her şeyde

tevhid sikkeleri kat'î gösterdiğini, Risale-i Nur hadsiz delilleriyle isbat etmiş.

Halketmek, icad etmek ona mahsustur.

!!Esbab, yalnız bir perdedir.

Melaike gibi zîşuur olanların, yalnız cüz-i ihtiyarıyla cüz'î, icadsız, kesb denilen bir nevi hizmet-i fıtriye ve amelî bir nevi ubudiyetten başka ellerinde yoktur.

Evet,
izzet ve azamet isterler ki;
esbab, perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında.

Tevhid ve ehadiyet isterler ki; esbab,
ellerini çeksinler
tesir-i hakikîden.

Şualar/261

◆ Kâinatta, "esbab ve müsebbebat" görünen eşyaya bakıyoruz ve görüyoruz ki: En a'lâ bir sebep, en âdi bir müsebbebe kuvveti yetmiyor. Demek esbab bir perdedir, müsebbepleri yapan başkadır. Meselâ; hadsiz masnuattan yalnız cüz'î bir misal olarak insan başı içinde bir hardal küçüklüğünde bir yerde yerleştirilen kuvve-i hâfızaya bakıyoruz....

İşte beşerin kuvve-i hâfızasına misal olarak bütün yumurtaları, çekirdekleri, tohumları kıyas et ve bu câmi' küçücük mu'cizelere, sair müsebbebatı da kıyas et. Çünkü hangi müsebbebe ve masnua baksan, o derece hârika bir san'at var ki, değil onun âdi, basit sebebi, belki bütün esbab toplansa, ona karşı izhar-ı acz edecekler. Meselâ: Büyük bir sebep

zannedilen güneşi; ihtiyarlı, şuurlu farz ederek ona denilse: "Bir sineğin vücudunu yapabilir misin?" Elbette diyecek ki: "Hâlıkımın ihsanıyla dükkânımda ziya, renkler, hararet çok. Fakat sineğin vücudunda göz, kulak, hayat gibi öyle şeyler var ki, ne benim dükkânımda bulunur ve ne de benim iktidarım dâhilindedir."..sözler 680

◆Herşeyde, her musibette, hususan beşer eliyle gelen zulümlü musibetlerde, Risale-i Kader'de beyan edildiği gibi, iki sebep var:

Biri: Zahiren esbaba bakan beşerdir.

Diğeri:

Kader-i İlahîdir.

Beşer zahirî esbaba bakar, bazan yanlış eder,zulmeder. Fakat kader başka noktalara bakar, adalet eder.Kastamonu264

✓Nerelerde ne günahlar işledim de bu başıma gelen musibete kader fetva verdi?

✓Risalei Nur esbaba takilmama gözlüğü takıyor
Musibet dahi gelse onu kemali iftihar ile karsilatiyor

◆☞Aklın varsa, ESBAB PERDESİNİ yırt.

↓

◆ "Vahdehu lâ şerîke leh" de, hadsiz evhamdan kurtul.
~RN-Sözler/681~

◆cahil ve
◆camid olan

↓

ESBAB
~RN-Sözler/681~

◆şuursuz

↓

◆ESBAB
~RN-Sözler/680~

◆

◆âciz,
◆camid,
◆cahil

↓

◆ESBAB
~RN-Sözler/665~

◆Sultan-ı Ezel ve Ebed olan

↓

◆Hâlık-ı Kâinat,

☞çendan vesait ve ESBABI

↓

◆icraatına perde yapmış, haşmet-i rububiyetini göstermiş.
~RN-Sözler/618~

◆o ESBAB,

◆birer zarftır ve
◆masnuat-ı Rabbaniyeye birer kılıftırlar ve
◆hedaya-yı Rahmaniyeeye birer tablacıdırlar.
~RN-Sözler/608~

◆Ey daire-i esbabdan zuhur eden işleri, hâdiseleri esbaba isnad eden gafil, cahil! Mal sahibi zannettiğin esbab, mal sahibi değıllerdir. Asıl mal sahibi, onların arkasında iş gören kudret-i ezeliyedir. Onlar, ancak o kudretten gelen hakikî tesirleri ilân ve neşretmekle muvazzaftırlar. Demek daire-i esbab, hükümetin kalem dairesi hükmündedir ki, yukarıdan gelen emirlerin tebligatı o daireden yapılıyor. Çünkü izzet ve azamet perdeyi iktiza eder; tevhid ve celal dahi şirketi reddeder, tesiri esbaba vermiyor.

Mesnevi Nuriye 10

◆Riyaya insanları sevkeden esbabın

Birincisi:

Za'f-ı imandır.

Allah'ı düşünmeyen, esbaba perestiş eder, halklara hodfüruşlukla riyakârane vaziyet alır.

Risale-i Nur şakirdleri, Risale-i Nur'dan aldıkları kuvvetli iman-ı tahkikî dersiyile;

☞esbaba ve

☞nâsa ubudiyet noktasında bir kıymet, bir ehemmiyet vermiyor ki,

ubudiyetlerinde onlara gösterişle riya etsinler.
Kastamonu/184

✓ Allah'i düşünmeyen

☞Esbaba perestis eder

◆daire-i esbab,

◆hükümetin kalem dairesi hükmündedir ki,

yukarıdan gelen emirlerin tebligatı o daireden yapılıyor.

~RN-Mesnevi-i Nuriye/10~

◆Çünkü izzet ve azamet perdeyi iktiza eder;

☞tevhid ve celal dahi şirketi reddeder, tesiri esbaba vermiyor.

~RN-Mesnevi-i Nuriye/10~

◆ESBAB, ancak ve ancak

◆kudretin izzetini,

◆rububiyetin haşmetini izhar için vaz'edilmiş bir takım VASITALARDIR.
~RN-Mesnevi-i Nuriye/10~

✓ Esbab→vasıta

◆Ve insan, zelil ve fakir ve âciz hayvanların sırasından çıkar;

—za'fının kuvvetiyle,

—aczinin kudretiyle,

—ubudiyetinin şevketiyle,

—kalbinin şuaıyla,

—aklının haşmet-i imaniyesiyle hilafet ve hâkimiyetin zirvesine yükselmiştir.

Hattâ acz, fakr, ihtiyaç ve akıl onun

👉👉sukutuna

~ esbab iken,

👉👉suud ve yükselmesine sebep olurlar.

Mesnevi-i Nuriye - 24

◆

◆dünyaya âşık ve

◆daire-i esbaba bağlı bir

↓

☞nazar,

bu fâni dünyaya bir nevi beka vermek ister.

~RN-Mektubat/449~

✓ESBAB.a kuvvet vermekte,İfrat ve Tefrite düşmek ile,
Mu'tezile ve Cebriye.nin çıkış noktaları

▼ ▼ ▼ ▼ ▼

◆Cenab-ı Hak müsebbematı ESBABA bağlamakla,

▼

intizamı temin eden bir nizamı kâinatta vaz' etmiş.

▼

Ve herşeyi, o nizama müraat etmeğe ve o nizamla kalmaya tevcih etmiştir.

▼

Ve bilhâssa insanı da, o DAİRE-İ ESBABA müraat ve merbutiyet etmeğe mükellef kılmıştır.

▼

☞Her ne kadar dünyada DAİRE-İ ESBAB daire-i itikada galib ise de;
âhirette hakaik-i itikadiye tamamen tecelli etmekle, DAİRE-İ ESBABA galebe edecektir.

☞Buna binaen, bu DAİRELERİN herbirisi için
ayrı ayrı makamlar,
ayrı ayrı hükümler vardır.

▼

Ve her makamın iktiza ettiği hükme göre hareket lâzımdır.

▼

☞Aksi takdirde DAİRE-İ ESBABDA iken
tabiatıyla,
vehmiyle,

hayaliyle  daire-i itikada bakan; MU'TEZİLE olur ki, tesiri esbaba verir.

▼

 Ve keza daire-i itikadda iken ruhuyla,

imarıyla  DAİRE-İ ESBABA bakan da; esbaba kıymet vermeyerek, CEBRİYE MEZHEBİ gibi tenbelcesine bir tevekkül ile nizam-ı âleme muhalefet eder. İşarat- l İ'caz - 20

 ESBABI tamamen ihmal ve terketmek iyi değildir.

▼

Çünkü o zaman,

 Cenab-ı Hakk'ın hikmet ve meşietiyle kâinatta vaz'edilen

 nizama karşı bir temerrüd   çıkar.

Evet DAİRE-İ ESBABDA iken tevekkül etmek,

▼

bir nevi tenbellik ve atalettir.

İşarat- l İ'caz - 22

 ...!!Lâkin

esbabı tamamen ihmal ve terketmek iyi değildir.

!!çünkü o zaman,

 Cenab-ı Hakk'ın hikmet ve meşietiyle kâinatta

vaz'edilen nizama karşı bir temerrüd   çıkar.

Evet

daire-i esbabda iken tevekkül etmek, bir nevi

tenbellik ve atalettir.

İř. İc. -22

  Kader, SEBEBLE müsebbebe bir taalluku var.

▼

Yani, řu MÜSEBBEB, řu SEBEBLE vukua gelecek.

▼

Öyle ise denilmesin ki:

 "Madem filan adamın ölmesi, filan vakitte mukadderdir.

▼

Cüz'-i ihtiyarıyla tüfek atan adamın ne kabahati var, atmasaydı yine ölecekti?"

  Sual: Niçin denilmesin?

  Elcevab:  unki kader, onun ölmesini onun tüfeęiyle tayin etmiştir.

▼

Eğer onun tüfek atmamasını farzetsen,

▼

o vakit kaderin adem-i taallukunu farzediyorsun. O vakit ölmesini ne ile hükmedeceksin?

~Ya CEBRÎ gibi SEBEBE ayrı, MÜSEBBEBE ayrı birer kader tasavvur etsen
~veyahut MU'TEZİLE gibi kaderi inkâr etsen,

▼

Ehl-i Sünnet ve Cemaati bırakıp fırka-i dâlleye girersin.

☞Öyle ise, biz ehl-i hak deriz ki: "Tüfek atmasaydı, ölmesi bizce meçhul."

~Cebrî der: "Atmasaydı yine ölecekti."

~Mu'tezile der: "Atmasaydı ölmeyecekti."

Sözler - 467

☞Aklı hâkim yapan mütehakkim Mu'tezile gibi

☞kendilerini ☞

▼

Hâlıkın işlerine rakib ve müfettiş tahayyül edip ...

Sözler - 387

✦Demek akli hakim yapmak ile esbaba takılı kalır ve,MÜSEBBİL-ÜL ESBAB-I göremez.

✦Hem de kendini RAKİB ve MÜFETTİŞ tahayyül edip şirke düşer.

◆ Bu kıymetsiz →esbabı← esas tutmak, insanîyetin ve İslâmîyetin kıymetini bilmemek ve tenzil etmektir.

Divan-ı Örfî - 36

◆ hakîmane ef'al, fâilsiz olmaları yüz derece muhal ve bâtıl olduğu gibi; kör, âciz, şuarsuz, sağır, camid, karmakarışık, intizamsız, karışık, istilacı olan →esbaba← isnad etmek bin derece mümteni', esassızdır.

Elhüccettüz zehra - 15

◆ehl-i iman,

☞ bu kadar esbab-ı hidayet ve

☞ istikamet varken

hizb-üş şeytanın mükâfatsız çirkin zaîf desiselerine karşı mağlub olmaları, bir zaman beni çok düşündürüyordu.

Lemalar - 73

◆!!Aynen öyle de;

kâfir-i mutlak, küfrüyle
izzet-i celaline şiddetle dokunuyor.

!!Ve azamet-i kudretine
inkâr ile dokunduruyor.

!!Ve kemal-i rububiyetine tecavüzüyle ilişiyor.

Elbette Cehennem'in pek çok vazifeler için pek çok
esbab-ı mûcibesi
ve vücudunun hikmetleri olmasa da,
öyle kâfirler için bir Cehennem'i halketmek ve onları içine atmak,
o izzet ve celalin şe'nidir.

Şualar/231

◆ Hem seyyiatın
↳ esbabı çok ve
↳ vücudları kolay olduğundan,
~ bazan bir tek hasene ile çok seyyiatını örter.
~ Demek bu dünyada, o adalet-i İlahiye noktasında muamele gerektir.
Lemalar - 88

◆ Maahâza, maddî → esbabın ← yalnız zahire taalluku vardır. Bâtındaki
latif, ince, garib nakışlara, san'atlara nüfuzu yoktur.
~RN-Mesnevi-i Nuriye/144~

◆ Hem çürük bir esasın: "Herşey kendi nefesine mâliktir" diyorsun.
Hiçbir şey kendi nefesine mâlik olmadığına kat'î bir delil şudur ki:
↳ Esbabın içinde en eşrefi ve ihtiyar noktasında en geniş iradelisi,
insandır.
Lemalar - 117

◆ Evet insanı
↳ dünyaya çağırın ve
↳ sevkeden esbab çoktur.

~ Başta nefis ve
~ hevası ve
~ ihtiyaç ve havâssı ve
~ duyguları ve
~ şeytanı ve
~ dünyanın surî tatlılığı ve
~ senin gibi kötü arkadaşları gibi çok dâîleri var.
Lemalar - 122

● → Maddi esbab ←

Kör
Âciz
Şuursuz
Sağır
Camid
Karmakarışık
İntizamsız
Karışık
İstilacı

◆ Sana ışıklanan bir nuru tutmak için elini uzatma;
— belki gaflet esbabından tecerrüd et, onlara müteveccih ol, dur.
Lemalar - 128

✓!!İnsanDa; esbab

!!Esbabın yalnız ,
Zahire taalluku olması

◆ Demek esbab, ancak ve ancak kudretin izzetini, rububiyetin haşmetini izhar için vaz'edilmiş bir takım vasıtalarlardır. Yoksa, kudretin acz ve ihtiyacı için muavenet eden yardımcı değillerdir.
RN-Mesnevi-i Nuriye

◆Serseri tesadüf,
kör kuvvet, sağır tabiat, camid,
şuursuz

!!esbab,

basit,
istilacı unsurlar;
hiçbir cihette bu alîmane, basîrane, hakîmane, merhametkârane,
inayetperverane
olan iâşe ve idare ve himayet ve tedbire karışamazlar.

☞Yalnız o zahirî

!!esbab;

Alîm-i Mutlak'ın emriyle,
izniyle,
ilim ve
hikmeti dairesinde bir perde-i izzet-i kudret-i İlahiye olarak istimal ve istihdam edilmeleri var.

Şualar/648

◆İ'lem ey gafletli, sağır ve kör olarak, zulmetler içinde esbaba ibadet eden ahmaklar!☞

✓ SİLSİLE-İ EŞYA → Esbab ←ve vesâit, sırf zâhiri bir perdedir.

◆ Esbab yalnız birer bahanedirler, birer perdedirler.
Dağ gibi bir çam ağacının cihazatını dokumak ve yetiştirmek için bir köy kadar yüz fabrika ve tezgâh yerine küçücük çekirdeği gösterir: "İşte bu ağaç bundan çıkmış" diye Sâni'inin o çamdaki gösterdiği bin mu'cizatı inkâr eder misillü bazı zahirî sebepleri irae eder.

Sözler - 174

◆Maahâza, icadın esbaba isnadında lâüadd külfet, garabet olmakla beraber pek çok muhalata zemin teşkil ediyor...m.n.89

◆!!İhlası kıracak esbabdan;☞☞
~yıldandan,~ akrepten çekindiğiniz gibi çekininiz.
Lemalar - 160

◆ "Sâni'-i Hakîm, işlerine esbab-ı zahiriyeyi perde ettiğinden, cazibe-i umumiye namında bir kanun-u İlahîsiyle sapan taşları gibi seyyareleri Güneş'le bağlamış ve o cazibe ile muhtelif fakat muntazam hareketle o seyyareleri daire-i hikmetinde döndürüyor ve o cazibeyi tevlid için Güneş'in kendi merkezinde hareketini zahirî bir sebep etmiş.

Sözler - 393

● →Zahiri esbab←

Perde
Aciz
Bahane
Vasıta
Zahirle taaluakatı var
Gaflet
Dünyaya çağırın
Kalem dairesi
Tebliğatı

◆!!Eğer insan maddî ve manevî herbir uzvunu Allah'ın emrettiği yere sarfetmekle hamdin şubelerinden olan şükr-ü örfîyi îfa ve şeriata imtisal ederse, insanın cevherinde !!!!!vedia bırakılan o örneklerin herbirisi, kendi âlemine bir pencere olur.

İnsan o pencereden, o âleme bakar.....Ve , , , , ,
İş İcaz

kelimesinin takdiminden doğan hasır, abdin Cenab-ı Hakk'a karşı yaptığı ibadet ve hizmetle, vesait ve

!!esbaba

olan tezellülden kurtuluşuna işarettir.

!!Lâkin esbabı tamamen ihmal ve terketmek iyi değildir.

Çünkü o zaman, Cenab-ı Hakk'ın hikmet ve meşietiyile kâinatta

vaz'edilen

nizama karşı bir temerrüd çıkar.

Evet daire-i

esbabda

iken tevekkül etmek,
bir nevi tenbellik ve atalettir.

.....

Ve keza

"Her şeyi halk ve hidayet etmiştir" manasında bulunan

....ayet-i celilesi hükmünce,
zahirî ve
bâtınî duygular,
âfâkî ve
haricî deliller,
enfüsî ve
dâhilî bürhanlar,

peygamberlerin irsaliyle,

kitabların inzali gibi

vasıtalar itibariyle de hidayetin manası taaddüd eder.

İhtar:

En büyük hidayet,
~hicabın kaldırılmasıyla hakkı hak,
bâtılı bâtıl göstermektir.

İş. i'caz/22

◆....herkes envâr-ı imaniyeye muhtaç olduğu bir zamanda) ve fütur
verecek ve şevki kıracak çok
!!esbab varken,

bunların fütursuz, kemal-i şevk
ve gayretle
bu hizmetleri, doğrudan doğruya bir keramet-i Kur'aniye
ve zahir bir

inayet-i İlahiyedir.
Barla lahikası/14

◆Aklın varsa,
~esbab perdesini yırt.
"Vahdehu lâ şerîke leh" de,
hadsiz evhamdan kurtul.

Sözler - 681

◆ Arkadaş!
◆ Tabiat ve
◆ esbab, bazı insanlara
→ şükür kapısını kapatıp
☞ şirk ve
☞ küfür kapısını açmıştır.
Mesnevi-i Nuriye - 33

◆ Nasıl bir uzv-u insanî hastalansa, yaralansa sair a'zâ vazifelerini kısmen bırakıp onun imdadına koşar; öyle de, hırs-ı hayat ve hıfzı, zevk-i hayat ve aşkı taşıyan ve fıtrat-ı insaniyede dercedilen bir cihaz-ı insaniye, çok esbab ile yaralanmış, sair letaifi kendiyile meşgul edip sukut ettirmeye başlamış; vazife-i hakikiyelerini onlara unutturmağa çalışıyor.

Kastamonu - 104

◆→Eğer hıyanetle bir zerreyi
☞nefsine isnad ederse,
→Allah'ın mülkünü ☞esbab-ı camideye taksim etmiş olacaktır.
Mesnevi-i Nuriye - 67

İhtiyarlandıkça zaman,
Kur'an da gençleşiyor.
Rumuzu hem tavazzuh eder, tabiat ve
!!esbabın
perdesini de yırtar o hitab-ı Yazdanî.

Sözler/734-K
Lemaat

◆Sair kitablara benzemez, onlara makîs olmaz;
zira yirmi sene zarfında müneccemen hacetlere nisbeten nüzulü; müteferrik
mütekatı',
bir hikmet-i Rabbanî.

☞Esbab-ı nüzulü muhtelif, mütebayın.

Sözler-735Lemaat

◆ Bunun esbabı ise,
→kelbde hırs marazı←
fazla olduğundan
◆esbab-ı zahiriyyeye öyle bir derece ihtimam ile yapışır ki,
◆Mün'im-i Hakikî'den bütün bütün gafletine sebep olur.
Mesnevi-i Nuriye - 71

✓HIRS☞ESBAB-I ZAHİRİYEYE İHTIMAM İLE YAPIŞTIRIR

◆◆nakışları,
◆san'atları,
→esbaba havale edilirse,
→esbab altında ezilecektir.
Mesnevi-i Nuriye - 94

◆ İ'lem ey
☞esbaba mübtela insan!
Mesnevi-i Nuriye - 112

◆
→ Eşyanın icadı,
◆ya nefislerine veya ◆esbaba olan isnadı,
hayret ve istiğrabı mücibdir.
Mesnevi-i Nuriye - 92

◆
İ'lem ey gafletli,
◆sağır ve

◆kör olarak,

→zulmetler içinde

→esbaba ibadet eden

☞ahmaklar!

Mesnevi-i Nuriye - 92

◆

◆bütün esbab ve ◆vesaite
el açıp arz-ı ihtiyaç etmektense,
Mesnevi-i Nuriye - 68

◆Esbaba tesir-i hakikî verilmemiş, vahdet ve
celal öyle ister.

Lâkin mülk cihetinde

☞esbab

☞dest-i kudrete perde olmuştur,

izzet ve azamet öyle ister.

Mektubat/469

◆

~Ve serseri tesadüf ve
~kör kuvvet ve
~sağır tabiat ve
~karışık, hedefsiz esbab ve
~âciz, camid, cahil maddeler

bu sahife-i havaiyenin

kitabetine ve
vazifelerine

karışması hiçbir cihetle ihtimal ve imkânı bulunmadığını

aynelyakîn derecesinde isbat ettiğini kat'î kanaat getirdim
Sikke-i Tasdik-i Gaybi - 255

✓Karışık hedefsiz ☞esbab

◆Esbab içine dalan fikr-i insanî,
☞şu zelzele-i zeval-i dünyadan hayrette kalıp,
☞☞☞

☞!!me'yusane fîzâr ediyor.
İman ve Küfür Müvazeneleri - 88

✓Esbab içine dalan ☞ fikr-i insanî

◆

~Bâki kalan ve göz ile görülen bir kısmı ise;
~süflî esbaba ve
~tabiata ve
~tesadüfe verilip, nihayet sukut eder.

◆ Herbiri birer parlak elmas iken, birer sönük şişe olurlar.

◆ Ehemmiyeti yalnız madde-i hayvaniyeye bakar.
İman ve Küfür Müvazeneleri - 95

◆ Demek iman ☞tevhidi, tevhid ☞teslimi, teslim☞ tevekkülü, tevekkül☞
saadet-i dareyni iktiza eder.
!!Fakat yanlış anlama.

☞☞☞

Tevekkül, ☞

→esbabı bütün bütün reddetmek değildir.

Belki esbabı☞☞ dest-i kudretin perdesi bilip riayet ederek;

☞☞ esbaba teşebbüs ise, bir nevi dua-i fiilî telakki ederek;

→müsebbebatı yalnız Cenab-ı Hak'tan istemek ve neticeleri ondan bilmek
ve ona minnettâr olmaktan ibarettir.

İman ve Küfür Müvazeneleri - 98

✓ Esbaba riayet→DUA

Ondan bilmek→RİYA

Allahdan bilmek→İMAN

◆Evet Cenab-ı Hak

☞müsebbebatı ~esbaba bağlamakla,

→intizamı temin eden→ bir nizamı kâinatta vaz' etmiş.

Ve herşeyi, o nizama mûraat etmeğe ve o nizamla kalmaya tevcih etmiştir.
İşarat-ül İ'caz - 20

◆Ve bilhâssa insanı da,

~o daire-i esbaba

☞mûraat ve

☞merbutiyet etmeğe

→mükellef kılmıştır.

İşarat-ül İ'caz - 20

◆Her ne kadar dünyada

☞daire-i esbab ☞daire-i itikada galib ise de;

âhirette

→hakaik-i itikadiye tamamen tecelli etmekle, →daire-i esbaba galebe
edecektir.

İşarat-ül İ'caz - 20

✓ Ahitette→hakaiki itikadiye galib

Dünyada→ daire i esbab galib

◆Aksi takdirde daire-i esbabda iken

~tabiatıyla,

~vehmiyle,

~ hayaliyle

☞daire-i itikada bakan;

→Mu'tezile olur ki,
→ tesiri esbaba verir.

İşarat-ül İ'caz - 20

◆Ve keza

→daire-i itikadda iken

ruhuyla, imanıyla

daire-i esbaba bakan da;

☞esbaba kıymet vermeyerek,

! Cebriye Mezhebi gibi

☞ tenbelcesine bir tevekkül ile

☞nizam-ı âleme muhalefet eder.

İşarat-ül İ'caz - 20

◆ Mevt ile cesed dağılır, ruh bâki kalır.

: Mâkabliyle mâba'di arasında bu'd-u mesafeyi ifade eden **ثُمَّ**, imate ile ikinci ihya arasında kocaman âlem-i berzahın fâsıla olduğuna işarettir.

Bu

ثُمَّise, ikinci ihya ile rücu' arasında mevcut büyük bir perde ve hicabın bulunduğuna işarettir.

Yani:

Esbab perdesinin keşfiyle,
vesaitin tardıyla

☞Allah'a rücu' edeceksiniz.

Allah'a rücu' etmek, Allah'tan gelmeyi iktiza eder.
İşarat-ül İ'caz - 183

✓ Esbab perdesinin keşfiyle, ✓vesaitin tardıyla

→ ALLAH a doneceksiniz

◆ Evvelki âyet,
kıyamette !

☞esbab ve vesaitin ortadan kalkmasıyla,

insanın mercii yalnız Cenab-ı Hakk'a münhasır kalacağına işaret etmiştir.

Bu âyet ise,

dünyada! da

insanın merci-i hakikîsi Cenab-ı Hakk'a münhasır olduğunu söylüyor.

☞ Zira esbab ve vesaitin arkasında, ☞ kudretin şuaı görünür;
☞ tesir onundur,
☞ esbab ise perdedir.

İşarat-ül İ'caz - 191

✓ ESBAB VE VESAİTİN ARKASINDA

☞ Kudretin şuaını görmesi
→ esbab perdesini keşfetmiş olur

☞ tesiri Allah'dan cc bilmesi
→ vesaiti taretmiş olur

◆ insani dünyaya çağırın ve sevkeden esbab çoktur.
Başta nefis ve hevası ve ihtiyaç ve havâssı ve duyguları ve şeytanı ve dünyanın surî tatlılığı ve senin gibi kötü arkadaşları gibi çok dâîleri var.
Lemalar - 122

◆ Ey!! daire-i esbabdan

☞ zuhur eden
- işleri,
- hâdiseleri

☞ esbaba isnad eden gafil, cahil!

Mal sahibi zannettiğin esbab,

☞ mal sahibi değıllerdir.

Asıl mal sahibi,

☞ onların arkasında iş gören kudret-i ezeliyedir.

!! Onlar, ancak

☞ o kudretten gelen
☞ hakikî tesirleri
◆ ilân ve ◆ neşretmekle muvazzaftırlar.

Demek daire-i esbab,

→ hükümetin kalem dairesi hükmündedir ki,

→ yukarıdan gelen emirlerin tebligatı

→ o daireden yapılıyor.

Çünkü izzet ve azamet
perdeyi iktiza eder;

tevhid ve celal dahi
şirketi reddeder,
tesiri esbaba vermiyor.

Mesnevi-i Nuriye - 10

◆Yalnız gafil ve cahil olanlar!!

☞hâdiselerde ve
☞vukuattaki

hikmetleri,
güzellikleri

göremediklerinden,

→Cenab-ı Hak'tan şekva ve şikayetlere başlarlar.

✓ İşte o şekva ve şikayetlerin

☞hedefini değiştirmek için

☞ esbab vaz'edilmiştir.

◆ Çünkü kusur onlardan çıkıyor,
◆onların kabiliyetsizliğinden ileri geliyor.

Mesnevi-i Nuriye - 11

◆Ve keza

◆senevî inkılablarda,

☞ müsebbebat ile esbabın

☞ birlikte ölüm ve zevali

☞ve sonradan ikisinin yine birlikte iadeleri,

!! esbabın da müsebbebat gibi

☞âciz masnu ve mahluklardan olduğuna

☞ delalet ettiği gibi;

Mesnevi-i Nuriye - 19

◆Evet o zât,

—Cenab-ı Hakk'ın rızasını ve
—Cennet'te mülâkat ve
—rû'yetiyle saadet-i ebediyeyi
istiyor.

☞ Bu istenilen şeylerin icadına
☞ rahmet,
☞ hikmet,
☞ adalet
gibi ☞ sayısız esbab olmadığı takdirde,

o zât-ı nuranînin tek duası ve
tazarru' ile niyaz etmesi,

→ Cennet'in icadına ve i'tasına kâfidir.
Mesnevi-i Nuriye - 29

☞ kuvvet ve
☞ ihtiyarca
☞ esbaptan üstün olan insan,

Mesnevi-i Nuriye - 34

☞ Cenab-ı Hakk'ın masivasına
(yani kâinata)

☞ mana-yı harfiyle ve
☞ Onun hesabına bakmak lâzımdır.

✗ Mana-yı ismiyle ve
✗ esbab hesabına bakmak hatadır.

Mesnevi-i Nuriye - 51

☞ Binaenaleyh!!

☞ nimete bakıldığı zaman
☞ Mün'im,

☞ san'ata bakıldığı zaman
☞ Sâni',

☞ esbaba nazar edildiği vakit
☞ Müessir-i Hakikî

→ zihne ve fikre gelmelidir.

Mesnevi-i Nuriye - 51

✗ Maddiyata esbab hesabıyla bakılırsa
☞ cehalettir.

✓ Allah hesabıyla olursa,
☞ marifet-i ilahiyedir.

Mesnevi-i Nuriye - 51

◆Rabbim birdir.

✓Evet herkesin bütün saadetleri,!!

☞ bir Rabb-ı Rahîm'e olan

☞ teslimiyete bağlıdır.

Aksi takdirde

pek çok rablere muhtaç olur.

Çünkü insan,

câmiyeti itibariyle

bütün eşyaya

ihtiyacı ve alâkası vardır.

Ve her şeye karşı

(hissederek veya etmeyerek)

teessürü elemleri vardır.

☞Bu ise tam cehennem gibi bir halettir.

✓Fakat erbab tevehhüm edilen esbab

☞yed-i kudretine bir perde olan

☞Rabb-ı Vâhid'e teslimiyet,

☞ firdevsî bir vaziyettir.

Mesnevi-i Nuriye - 52

◆Demek Hâlık-ı Vâhid'e yapılan isnadda,

☞zahiren bu'd ve garabet varsa da

◆esbab ve kesrete edilen isnadda,

☞muzaaf olarak müteselsil muhaller vardır.

Mesnevi-i Nuriye - 57

◆Binaenaleyh

✓ kudret-i ezeliyenin

✓ bir lem'ası

☞kudretin hâsiyetine mâlik olduğundan,

✘Esbabın binler lem'asından ve

✘Esbabın sultanından

☞ daha tesirlidir.

!!Çünkü bunda tecezzi ve inkısam vardır,

→ kudret-i ezeliyede ise yoktur.

Mesnevi-i Nuriye - 57

◆Ve keza esbab-ı zahiriye pek basit, mahdud, fakir, camid, şuursuz, iradesiz ve kanunlar kısmı da itibarî, mevhum şeylerdir.

Müsebbebatta bulunan hârika nakışlar, zînetler, garib ve acib san'atların o gibi kıymetsiz esbab ile kat'iyen münasebetleri yoktur.

Mesnevi-i Nuriye - 58

◆Evet insan kâinatın en eşrefi ve

☞ esbab içinde ihtiyarı en geniş olduğu halde,

ef'al-i ihtiyarîsi içinde yemek ve içmek gibi en âdi bir fiilinde,

yüz cüz'ünden ancak bir cüz'ü insana ait olabilir.

☞Esbabın sultanı olan insan,

böyle eli bağlı,

tesirsiz olursa öteki esbab-ı camide ne halt edebilir?

Mesnevi-i Nuriye - 59

◆Ve keza

☞eşyanın

☞esbaba

☞isnadındaki

→istib'addan ve

→istiğrabdan

hasıl olan☞ inkârdan

☞neş'et eden

→dalaletlerden →hasıl olan

✘ızdırabat,

✓bütün akılları,

✓ruhları

→Vâcib-ül Vücut'a
→fırar ve iltica etmeye
→ mecbur eder.

Mesnevi-i Nuriye - 58

◆Ve keza şuurî olmaksızın, senin lehine ve aleyhine çok fiiller cereyan etmektedir.

O fiiller şuurî oldukları halde,
şuurun taalluk etmediğinden sabit olur ki,
— o fiillerin fâili bir Sâni'-i Zîşuur'dur.

☞ Ne sen fâilsin ve ne senin esbabın...

Mesnevi-i Nuriye - 66

◆Binaenaleyh meselâ

◆bedenin hüceyratındaki nizamlı, intizamlı teşekkülâtı,
☞ekmek yemesine;

◆ve kuvve-i hâfızada yazılan gayr-ı mahdud muntazam nakışları,
☞ kulaktaki ve baştaki telâfife;

◆ve konuşmakta, tefekkürde,
harflerin teşekkülâtına ve suver-i zihniyenin husulüne,
☞ lisan ve zihnin hareketleri gibi esbaba isnadları

☞ahmakçasına bir hükümdür.

Mesnevi-i Nuriye - 58

Eğer hıyanetle !!

☞bir zerreyi
☞ nefsine isnad ederse,

→ Allah'ın mülkünü

→esbab-ı camideye taksim etmiş olacaktır.

Mesnevi-i Nuriye - 67

◆Bir zerreyi nefsine isnad etmek☞Allah'ın mülkünü esbaba taksim etmek oluyor...vayy bir zerre nerde mülk nerde□acayip ve çok tehlikeli!!

Çünkü bütün kâinatla alâkadar olmaktansa ve

her şeyin minnetine girmektense ve

bütün esbab ve vesaitte el açıp arz-ı ihtiyaç etmektense,

☞ bir Rabb-ı Vâhid,
☞Semi' ve Basîr'e

iltica etmek

daha rahat ve

daha kârlı değil midir?

Mesnevi-i Nuriye - 68

◆Esbab ve vesaiti

insan kucağına alıp yapışırsa,

☞ zillet ve hakarete sebep olur.

Mesnevi-i Nuriye - 71

◆Nokta

Cenab-ı Hakk'ın

masivasına yapılan muhabbet

iki çeşit olur.

☞Birisi, yukarıdan aşağıya nâzil olur.

☞Diğeri, aşağıdan yukarıya çıkar.

Şöyle ki:

Bir insan en evvel muhabbetini Allah'a verirse,

→ onun muhabbeti dolayısıyla

→Allah'ın sevdiği herşeyi sever ve

✓mahlukata taksim ettiği muhabbeti,

✓ Allah'a olan muhabbetini tenkis değil, tezyid eder.

İkinci kısım ise,

☞ en evvel esbabı sever ve

☞ bu muhabbetini Allah'ı sevmeğe vesile yapar.

✗ Bu kısım muhabbet, topluluğunu muhafaza edemez, dağılır.

✗ Ve bazan da kavî bir esbaba rast gelir.

!!Onun muhabbetini mana-yı ismiyle tamamen cezbeder, helâkete sebep olur.

Şayet Allah'a vâsıl olsa da, →vusulü nâkıs olur...

◆Kastamonu 243

ESBAB-I FESAD VE İFSAD İÇİNDE

☞vahdeti

☞ittifakı

☞hizmette ciddiyeti

MUHAFAZA EDEN

1-fevkalade bir sadakat

2-sebat

3-uhuvvet

4-ihlas

5-kahramanlık

◆ bir insan, amelen yaptığı bir fiilin esbabını kadere havale etmekle, taallül ve bahaneler gösteremez.
İşarat-ül İ'caz - 73

◆ İnsan bir şeyin ahvalini muhakeme ettiği zaman, o şeyin rabıtalalarını, esbabını, esaslarını evvelâ kendi nefsinde, sonra ebna-yı cinsinde, sonra etraftaki mümkünatta taharri eder.
İşarat-ül İ'caz - 75

◆ câmideki intibah-ı ruhî yine başladı. Onun eseri olarak, kalben merbut olduğum ve medar-ı saadet-i dünyeviye zannettiğim hâlâtı,

→esbabı tedkike başladım.

→Hangisini tedkik ettimse, baktım ki;

◆çürüktür,

◆alâkaya değmiyor,

◆aldatıyor.

Tarihçe-i Hayat - 124

◆ →Hâlık-ı Rahîm ve Hakîm

→o nefyi bana bir rahmete çevirdi. ~Emniyetsiz ve ihlası bozacak esbaba maruz o dağdaki inzivayı;

~emniyetli, ihlaslı Barla Dağlarındaki halvete çevirdi.

Tarihçe-i Hayat - 177

◆→İslâmî vazifelerin îfasına mani

→maddî ve manevî esbabın tehacümatına karşı

~bir nokta-i istinad ve

~ medar-ı teselli olan

◆dostluk ve

◆kardeşane cemaat ve

◆ toplanmak

Tarihçe-i Hayat - 417

✓Demekki;

Esbabın kalkmasının
Madde
lerinden birisine
Yüksek yerler

Dağlar, halî yerler,,,,,

Bak nediyor;?

"Bağla dağlarındaki
Halvet"!!!

✓Hizmete,
mani esbabın izale edilmesinin şartı/nokta-i istinadı
Ve medar- ı tesellisi de Allah c.c. İçin dostluk ve kardeşane cemaat....
Olmak

"Zaman, cemaat zamanı"

◆..herkes envâr-ı imaniyeye muhtaç olduğu bir zamanda) hem fütur verecek
ve şevki kıracak çok esbab varken, bunların fütursuz, kemal-i şevk ve
gayretle bu hizmetleri, doğrudan doğruya bir keramet-i Kur'aniye ve zahir
bir inayet-i İlahiyedir.
S. T gaybi/233

✓İnayat- ı Rabbaniye,
Bazan ,
☞Esbaba
Binaen
gelirmiş

◆~ İşte Hulusi'nin kalbi çendan lâ-yetezelzel idi. Fakat bu vaziyet onu
fütura sevkettiğinden şefkatli tokat yedi.
~Tam bir-iki sene bazı münafıklar ona musallat oldular. ~Dünyanın
lezzetini de kaçırdılar.
~Hem dünyayı ondan,
~hem onu dünyadan küstürdüler. O vakit vazife-i maneviyesindeki
ciddiyete tam manasıyla sarıldı.
Lemalar - 42

✓ SAADET-İ DÜNYEVİYEYİ TAM ZEVKETTİRECEK VE TEMİN EDECEK ESBAB

→→→

SİRF UHREVÎ OLAN HİZMET-İ KURANİYEDE FÜTURA YÜZ GÖSTERMEYE DAİR☞ESBAB
HAZIRLATIYOR

◆ Kudretin

—umûr-u hasise ile

— zahiren mübaşeretini

— görünmemek için

☞perde olmak üzere

☞esbab vaz'edilmiştir.

Mesnevi-i Nuriye - 94

◆ Hayat,
◆ vücut ve
◆ nurun,

☞ dışları gibi
☞ içleri de

→ şeffaf olduğundan,

✗ kesif perdeler hükmünde olan
✗ esbab vaz'edilmemiştir.

✓ Yalnız pek ince, nazik perdeleri andıran

✓ vesait varsa da

✓ altında dest-i kudret görünür.

Mesnevi-i Nuriye - 94

◆☞ Mün'imden gafletleri saikasıyla

☞ o nimetleri
— esbaba veya
— tesadüfe isnad ederek,

☞ Allah'tan o nimetlerin geldiğini tekzib ediyorlar.

Mesnevi-i Nuriye - 95

◆ Nefy cihetinde,

☞ nefyedenlerin şهادetlerinde tevafuk yoktur.

!! Nefyelerine mütehalif esbab gösterirler.

Bunun için, şهادetleri birbirinin sıhhatine delil olamaz.

Çünkü tevafuk yok.

Mesnevi-i Nuriye - 102

✓!! Nefy cihetinde,

nefyedenlerin

şهادetlerinde

tevafuk yoktur.

!! Neden yoktur?

Çünkü tevafuk Tevhid'den gelir!!!!

Eee

Onların Tevhidde sıkıntıları var...

Nefylerine mütehalif esbab gösterirler.

"Esbaba istinad ederler,,,,,

Perdeye takılırlar"

!!Bunun için, şهادetleri birbirinin sıhhatine delil olamaz.

Çünkü tevafuk yok.!!!

◆İNSAN☞

Ve elinde cüz-ü ihtiyarî bulunduğundan

☞bütün esbab içerisinde

☞ en geniş bir salahiyet sahibidir.

Mesnevi-i Nuriye - 138

◆ Maahâza,

◆maddî esbabın

☞ yalnız zahire taalluku vardır.

☞Bâtındaki latif, ince, garib nakışlara, san'atlara

nüfuzu yoktur.

Mesnevi-i Nuriye - 144

◆!!Esbab-ı zahiriyeyi

☞ perestiş edenleri

☞aldatan;

→iki şeyin beraber gelmesi veya

→bulunmasıdır ki,

"iktiran"

tabir edilir,

→birbirine illet zannetmeleridir.

Mesnevi-i Nuriye - 173

◆ Esbaba isnad edilirse,

☞ âlemdeki bütün esbabın

→ o hüceyrede içtimaları lâzım gelir.
Mesnevi-i Nuriye - 146

◆!!Evet insanı

☞dünyaya çağırın ve
☞ sevkeden

esbab çoktur.

Başta

- nefis ve
- hevası ve
- ihtiyaç ve
- havâssı ve
- duyguları ve
- şeytanı ve
- dünyanın surî tatlılığın ve
- senin gibi kötü arkadaşları

gibi çok dâileri var.

✓Halbuki bâki olan âhirete ve

uzun hayat-ı ebediyeye

davet eden azdır.

Mesnevi-i Nuriye - 160

◆ Kezalik

☞Allah'ın hesabına kâinata bakan adam

☞her ne müşahede ederse

→ ilimdir.

☞Eğer gafletle esbab hesabına bakarsa,

- ilim zannettiği şey de

→ cehl olur.

Mesnevi-i Nuriye - 199

◆Ve keza

seni

nefsini

sevmeye

sevkeden

→esbab:

- 1- Bütün lezzetlerin mahzeni nefistir,
- 2- Vücudun merkezi ve menfaatin madeni nefistir,
- 3- İnsana en karib -yakın- nefistir, diyorsun.

Pekâlâ. Fakat o fâni lezzetlere mukabil, lezaiz-i bâkiyeyi veren Hâlık'ı daha ziyade ubudiyetle sevmek lâzım değil midir?

.....

Nefsin maden-i menfaat ve en yakın olduğu, sebab-i muhabbet olursa; bütün hayırlar, rızıklar elinde bulunan ve o nefsi yaratan Nâfi', Bâki ve daha karib olan, daha ziyade muhabbete lâayık değil midir?

Mesnevi-i Nuriye - 213

◆Enaniyetten neş'et eden

☞ şirk-i hafî

☞ katılaştığı zaman,

→esbab şirkine inkılab eder.

◆ Bu da devam ederse,

☞ küfre tahavvül eder.

◆ Bu dahi devam ederse,

☞ ta'tile yani hâlıksızlığa incirar eder.

El'iyazü billah!..

Mesnevi-i Nuriye - 185

✓ ENANİYET

☞

ŞİRK-İ HAFÎ

☞

ESBAB ŞİRKİ

☞

KÜFÜR

☞

TA'TİL

◆Adem-i kabul

☞esbabından biri de,

duayı

☞ibadet kasdıyla yapmayıp,

→ matlubun tahsiline tahsis ettiğinden

aks-ül amel olur.

☞O dua ibadetinde

☞ihlas kırılır,

☞makbul olmaz.

Mesnevi-i Nuriye - 225

☞İhlası kıran esbablar müzakeresi☞

İhlası kazanmak ve muhafaza etmek ve manileri defetmek için,gelecek düstûrlar Rehberiniz olsun.

☞İhlası kazanmak için manilerin def'i ;nedir bu ihlası kıran MANİ.LER :↪

●BİRİNCİ DÜSTURDAKİ MANİ:

☞Amel.de rıza-ı ilahi yerine,

Halkın rızasını tahsil.

●İKİNCİ DÜSTÛRDAKİ MANİ:

☞Hizmet-i kuraniyedeki kardeşi tenkid etmek.

Yani;

__Noksanı ikmal

__Kusuru örtmek

__İhtiyacına yardım

__Vazifesine muavenet gerekirken;↪

×Birbirinin önüne tekaddüm edip tahakküm eder,

×Kusuru görüp tenkid eder

× Sa'ye şevkini kırıp atalete uğrattır.

●ÜÇÜNCÜ DÜSTÛRDAKİ MANİ:

☞Kuvvetin ihlâsta ve hakda bilinmesi gerekirken;

Hakkın kuvvette bilinmesi.Yani;

☞Kardeşlerin nefislerini tercih etmek yerine,

Şerefte,makamda,teveccühde hatta menfaat-i maddiyede NEFSİNİ tercih etmek.

●DÖRDÜNCÜ DÜSTÛRDAKİ MANİ;

☞Kardeşlerimizin meziyetlerini şahıslarımızda ve

☞Faziletlerini kendimizde tasavvur edip, onların şerefleriyle şakirane iftihar etmek yerine;

Kardeşlerin meziyyat ve hissiyatını görmemezlikten gelip kendi hissiyat-ı nefsaniyemizi önde tutmak.

İhlası kazanmakta müessir bir sebep olan Rabıta-i Mevt yerine

Tul-i emel sahibi olmak ve ölümü hatıra getirmemek.

İkinci sebep olan bir nevi

☞huzur kazanmak,

☞Cenab-ı Hakk'ın teveccühünü aramak yerine

▼

O'nun huzurunda başkalarına bakmak, meded aramak ve dolayısıyla Riya'ya girmek.

●Diğer bir MANİ;

☞Menfaat-i maddiye cihetinden gelen rekabet.

●Diğer bir MANİ:

☞Hubb-u câhdan gelen şöhretperestlik saikasıyla ve

☞Şan ve şeref perdesi altında teveccüh-ü âmmeyi kazanmak ve ,nazar-ı dikkati kendine celbetmeye çalışmak.

●İhlası kazanmaya engel olan Diğer bir MANİ:

☞Korku ve tama.dır

●İHLASI KIRAN ESBABLAR VE TEDAVİSİ

●Menfaat-i maddiye

TEDAVİSİ☞KANAAT VE İKTİSAD

●Hubb-u cahdan gelen şöhretperestlik saikası

+

●Şan u şeref perdesi altında

~teveccüh-ü ammeyi kazanmak

~nazar-ı dikkati kendine celbetmekle enaniyeti okşamak

~nefs-i emmareye bir makam vermek

☞maraz-ı ruhî

Bu ise☞

→şirk-i hâfi tabir edilen☞

◆riyakarlığa

◆hodfuruşluğa

kapı açar

TEDAVİSİ☞İHLAS DÜSTURLARI

●Korku ve Tama

TEDAVİSİ

☞İTTİHAD

☞TESANÜD

☞UHUVVET

●Asabiyet-i milliye

TEDAVİSİ☞HAKİKÎ MİLLİYETÇİLİK OLAN İSLAMİYET

●Enaniyet

TEDAİİSİ☞hizmet-i Kur'aniye, ene'yi kabul etmiyor. "NAHNÜ" istiyor. "Ben demeyiniz, biz deyiniz"
Mektubat - 425

●☞en tehlikeli ciheti→kıskançlık

TEDAİİSİ☞ Hâsid adam, hased ettiği şeylerin akibetini düşünsün. Tâ anlasın ki; rakibinde olan dünyevî hüsün ve kuvvet ve mertebe ve servet; fânidir, muvakkattır. Faidesi az, zahmeti çoktur. Eğer uhrevî meziyetler ise, zâten onlarda hased olamaz. Eğer onlarda dahi hased yapsa; ya kendisi riyakârdır, âhiret malını dünyada mahvetmek ister veyahut mahsudu riyakâr zanneder, haksızlık eder, zulmeder.
Uhuvvet Risalesi - 13

●Tenbellik ve tenperverlik

TEDAİİSİ☞Münazarat 94

~~~~~

ESBAB MÜZAKERE☞☞

Müsebbib-ül Esbab'dan başka bir melce' olamadığını aynelyakîn gördüğünden, sırr-ı ehadiyet, nur-u tevhid içinde inkişaf ettiği için şu münacat birdenbire geceyi, denizi ve hutu müsahhar etmiştir.

Lemalar - 6

✓Esbab ı birden bire degistirebilir

İ'lem Eyyühel-Aziz!

Her kim kendisini Allah'a mal ederse, bütün eşya onun lehinde olur. Ve kim Allah'a mal olmasa, bütün eşya onun aleyhinde olur. Allah'a mal olmak ise, bütün eşyayı terk ve her şeyin ondan olduğunu ve ona rücu ettiğini bilmekle olur. ..

✓ Burda talim var

✓ Demek bu alemler birbirine sarıllı gül goncalari gibi

Birbirine sarıllı çok yapraklı bir gül goncası gibi, şu âlem binler perde perde içinde sarıllı, birbiri altında saklı âlemleri bu âlem içinde gördüm.
Herbir perde açıldıkça, diğer bir âlemi görüyordum.

Mektubat - 409

✓Esbab bir perde

✓Burada ki perde bildiğimiz perde mi

✓Perde sebepler
Esmalar orten

✓Neyi örtüyor

✓ Misal vereyim

Mesela annenin çocuđuna sefkati

Bir perdedir

Yani sebeptir

O perde nin altında

Rahim esmasını görmek

Tevhid i gösterir

✓ Demek o perdenin arkasındaki iş yapanı görünce perde kalkıyor

✓Aynen

✓Her perde örtümüdür

Bazı perdeler gösterir

Sinema perde de gösyeriliyor

O gül goncası da aradaki perdeler

Şöyle olabilir mi

Kayısının lezzetini

Kokusunu

Rengini

Hangi perde örter

Çok çeşit

Arada perdeler var

Ama kimse mani değil

Kokusunu ayrı alıyorum

Lezzetini ayrı

Rengini ayrı

✓ Perde aynı ama perdeye yaklaşım mı farklı

✓ Görme yerim farklı

Dilim lezzetini görüyor

Gözüm rengini

Burnum da kokusunu gördü

Onsekiz bin alemi de böyle düşünebiliriz herhalde

✓Ama bizim algılamamız için bizdeki olcucuklerle

Bizde mertebelere ayrılıyor

Yani esmaların bizdeki görünümü

✓Her alemi

O alemle ilgili bakan takılan

Hisler

Duygular

✓Mertebe mertebe

O zaman bizdeki azami esmaya ulaşabilmek için esbab hakedilmistir

✓Hastalık perdesini cesedim

Gaflet perdesini nefsim

Gördüğü gibi

Bu göz inkişafa ererse

Ağaca bakınca

Allahı görüyor
Perde nereye gitti
Ruh onunla bu alemleri seyreder
On sekiz bin alemleri anlamak için
On sekiz bin alem bende
Bendeki numunelerle o alemleri görüyorum
Her alemleri bendeki alemlerle görmek
Perde mi kaldı
Her şey ortadaymış

—Senin dediğin yer sanki şurası

Şöyle ki:

Cenab-ı Hak insanı

kâinata câmi' bir nüsha ve

onsekiz bin âlemleri hâvi ş

u büyük âlemlerin kitabına

bir fihrist olarak yaratmıştır.

Ve esma-i hüsnadan

herbirisinin tecelligâhı olan

herbir âlemden

bir örnek,

bir nümune,

insanın cevherinde

vedia bırakmıştır.

Eğer insan

maddî ve manevî

herbir uzvunu

Allah'ın emrettiği yere sarfetmekle

hamdin şubelerinden olan

şükr-ü örfîyi îfa ve

şeriata imtisal ederse,

insanın cevherinde vedia bırakılan

o örneklerin herbirisi,

kendi âlemine bir pencere olur.

İnsan o pencereden,
o âleme bakar.
Ve o âleme tecelli eden sıfatla,
o âlemden tezahür eden isme
☞ bir mir'at ve bir âyine olur.
O vakit insan

ruhuyla,
cismiyle
âlem-i şهادet ve
âlem-i gayba
bir hülâsa olur.

☞ Ve her iki âleme tecelli eden,
☞ insana da tecelli eder.

İşte bu cihetle insan,
sıfât-ı kemaliye-i İlahiyeye

☞ hem mazhar olur,
☞ hem müzhir olur.

İşarat-ül İ'caz - 17

✓ŞÜKR-Ü ÖRFİYİ İFA

ŞERİATA İMTİSAL

☞ bunlar ile perdeler kalkıyor ya da perdenin gösterdiği yerden hakikati görüyorsun

Şükr-ü örfî nedir?
Guruba sorayım...
Bunu yapınca perde kalkacak ya..

Yani yaratılış gayesinde yaşamak

✓Benim aklıma şurası geldi..

Senin hayatının gayelerinin icmali dokuz emirdir:

Birincisi şudur ki:

Senin vücudunda konulan duygular terazileriyle, rahmet-i İlahiyenin hazinelerinde iddihar edilen nimetleri tartmaktır ve küllî şükretmektir.

(Yukarda duygular hisler demişdik...buna işaret)

İkincisi:

Senin fıtratında vaz'edilen cihazatın anahtarlarıyla esma-i kudsiye-i İlahiyenin gizli definelerini açmaktır, Zât-ı Akdes'i o esma ile tanımaktır.

(Göz cihazı burun cihazı yukarda demiştik...buna işaret)

Üçüncüsü:

Şu teşhîrgâh-ı dünyada, mahlukat nazarında, esma-i İlahiyenin sana taktıkları garib san'atlarını ve latif cilvelerini bilerek hayatınla teşhir ve izhar etmektir.

Dördüncüsü:

Lisan-ı hal ve kâlinle Hâlıkının dergâh-ı rububiyetine ubudiyetini ilân etmektir.

Beşincisi:

Nasıl bir asker, padişahından aldığı türlü türlü nişanları, resmî vakitlerde takıp padişahın nazarında görünmekle onun iltifatat-ı âsârını gösterdiği gibi, sen dahi esma-i İlahiyenin cilvelerinin sana verdikleri letaif-i insaniye murassaatiyle bilerek süslenip o Şahid-i Ezelî'nin nazar-ı şuhud ve işhadına görünmektir.

Altıncısı:

Zevilhayat olanların tezahürat-ı hayatiye denilen, Hâlıklarına tahiyatları; ve rumuzat-ı hayatiye denilen, Sâni'lerine tesbihatları ve semerat ve gayat-ı hayatiye denilen, Vâhib-ül Hayat'a arz-ı ubudiyetlerini bilerek müşahede etmek, tefekkür ile görüp şهادetle göstermektir.

Yedincisi:

Senin hayatına verilen cüz'î ilim ve kudret ve irade gibi sıfat ve hallerinden küçük nûmunelerini vâhid-i kıyasî ittihaz ile, Hâlık-ı Zülcelal'in sıfât-ı mutlakasını ve şunun-u mukaddesesini o ölçüler ile bilmektir. Meselâ sen cüz'î iktidarın ve cüz'î ilmin ve cüz'î iraden ile bu haneyi muntazam yaptığından, şu kasr-ı âlemin senin hanenden büyüklüğü derecesinde, şu âlemin ustasını o nisbette Kadîr, Alîm, Hakîm, Müdebbir bilmek lâzımdır.

Sekizincisi:

Şu âlemdeki mevcudatın herbiri kendine mahsus bir dil ile Hâlıkının vahdaniyetine ve Sâni'inin rububiyetine dair manevî sözlerini fehmetmektir.

Dokuzuncusu:

Acz u za'fın, fakr u ihtiyacın ölçüsüyle kudret-i İlahiye ve gına-yı Rabbaniyenin derecat-ı tecelliyatını anlamaktır. Nasılki açlığın dereceleri nisbetinde ve ihtiyacın enva'ı miktarınca, taamin lezzeti ve derecatı ve çeşitleri anlaşılır. Onun gibi sen de nihayetsiz aczin ve fakrınla, nihayetsiz kudret ve gına-yı İlahiyenin derecatını fehmetmelisin. İşte senin hayatının gayeleri, icmalen bunlar gibi emirlerdir.

Sözler - 128

✓ BUNLARI YAPARSAN ZAHİRDEN HAKİKATA GEÇERSİN

ZAHİR—PERDE

PEKİ BUNLARI YAPABİLECEK ELİMDE NE VAR?

Bak 🙏🙏

Şimdi kendi hayatının mahiyetine bak ki, o mahiyetinin icmali şudur:

Esma-i İlahiyeye ait garaibin fihristesi, hem şunun ve sıfât-ı İlahiyenin bir mikyası, hem kâinattaki âlemlerin bir mizanı, hem bu âlem-i kebirin bir listesi, hem şu kâinatın bir haritası, hem şu kitab-ı ekberin bir fezlekesi, hem kudretin gizli definelerini açacak bir anahtar külçesi, hem mevcudata serpilmiş ve evkata takılan kemalâtının bir ahsen-i takvimidir. İşte mahiyet-i hayatın bunlar gibi emirlerdir.
Sözler - 128

✓ Zahirinden hakikata geçince bakın ne oluyor?

Şimdi hayatının saadet içindeki kemali ise:

Senin hayatının âyinesinde temessül eden

☞Şems-i Ezelî'nin envârını hissedip sevmektir.

☞Zîşuur olarak ona şevk göstermektir.

Onun muhabbetiyle kendinden geçmektir.

☞Kalbin göz bebeğinde aks-i nurunu yerleştirmektir.

İşte bu sırdandır ki,

seni a'lâ-yı illiyyîne çıkararak bir hadîs-i kudsînin meal-i şerifi olan:
.....denilmiştir.

~RN-Sözler/129~

☞ ESBABDAN☞PERDEYE

☞PERDEDEN☞ZAHİRE

☞ZAHİRDEN☞HAKİKATA

☞VARDIK BUGÜN İNŞAALLAH

☞Evet nasıllık ehl-i tarîkat,

☞seyr-i enfüsî ve âfâkî ile

marifet-i İlahiyede iki yol ile gitmişler ve

en kısa ve kolay ve kuvvetli ve itminanlı yolunu

☞enfüsîde, yani kalbinde zikr-i hafiyy-i kalble bulmuşlar.

Aynen öyle de:

Yüksek ehl-i hakikat dahi,

☞ marifet ve tasavvur değil,

belki ondan çok âlî ve kıymetli olan

iman ve tasdikte, iki cadde ile hareket etmişler:

~Biri:

Kitab-ı kâinatı mütalaa ile,

Âyet-ül Kübra ve Hizb-ün Nuriye ve Hülâsat-ül Hülâsa gibi âfâka bakmaktır.

~Diğeri:

Ve en kuvvetli ve

hakkalyakîn derecesinde

vicdanî ve hissî,

bir derece şuhudî olan

hakikat-ı insaniye haritasını

ve enaniyet-i beşeriye fihristesini ve

mahiyet-i nefsiyesini mütalaa ile,

☞ imanın şübhesiz ve vesvesesiz mertebesine çıkmaktır ki;

◆sırr-ı akrebiyete ve

◆veraset-i nübüvete bakar.

Ve enfüsî tefekkür-ü imanî hakikatının bir parçası,

— Otuzuncu Söz'ün "ene ve enaniyet"te ve

—Otuzüçüncü Mektub'un

Hayat Penceresinde ve

İnsan Penceresinde ve

bazı parçaları da sair ecza-yı Nuriyede bir derece beyan edilmiş.
Emirdağ-1 - 146

✓Bunu okurken şöyle geldi kalbime

◆AFAKÎ TEFEKKÜR

☞sinema perdesi gibi olan esbaba bakar

◆ENFÜSÎ TEFEKKÜR

☞pencere perdesi gibi olan esbaba bakar

✓Nasıl ki perde olan esbabdan tefekkür ettin...yani enfüse geçtin...i zaman pencereden bakabilirsin HAKİKATA

HAKİKATA BAKTIRAN PENCERENİ ESBAB PERDELERİ ÖRTMÜŞ...

TEFEKKÜR İLE O PERDELERİ KALDIRIRSIN

~~~~~  
HAKİKAT☉EHADİYET  
ZAHİR☉VAHDET  
PERDE☉VAHİDİYET  
ESBAB☉EHAD

~~~~~  
ESBAB MÜZAKERE 2☞☞☞

"Sâni'-i Hakîm, işlerine esbab-ı zahiriyeyi perde ettiğinden, cazibe-i umumiye namında bir kanun-u İlahîsiyle sapan taşları gibi seyyareleri Güneş'le bağlamış ve o cazibe ile muhtelif fakat muntazam hareketle o seyyareleri daire-i hikmetinde döndürüyor ve o cazibeyi tevlid için Güneş'in kendi merkezinde hareketini zahirî bir sebep etmiş.

Sözler - 393

✓Güneşin kendi merkezindeki hareketi zahiri bir sebep
Asıl hedef cazibeyi tevlid etmek

Daire i hikmetinde pergeli misali çizmek dondurmek
Yani suan bizim yaşadığımız hayatımız bir cazibe kanunuyla sermedi
güneşe bağlı olan bütün mahlukatı hareketiyle dondurmesidir

Demek esbab, ancak ve ancak kudretin izzetini, rububiyetin haşmetini izhar için vaz'edilmiş bir takım vasıtalarlardır. Yoksa, kudretin acz ve ihtiyacı için muavenet eden yardımcı değıllerdir.
RN-Mesnevi-i Nuriye

Evet, izzet ve azamet isterler ki; esbab, perdedar-ı dest-i kudret ola aklın nazarında.

Tevhid ve ehadiyet isterler ki; esbab, ellerini çeksinler tesir-i hakikiden. (Şualar 261)

✓ Ağaç ve çekirdek sebep
Ama biri tevhid e bakar
Biri ehadiyete
Manayi ismi ile bakarsan
Sebep
Manayi harfi ile bakarsan
Tevhid ehadiyet
Nur u tevhid sırrı ehadiyet inkişaf etti

Müsebbib-ül Esbab'dan başka bir melce' olamadığını aynelyakîn gördüğünden, sırr-ı ehadiyet, nur-u tevhid içinde inkişaf ettiği için şu münacat birdenbire geceyi, denizi ve hutu müsahhar etmiştir.

Lemalar - 6

✓ Niyet ve nazar

Esbab 1 birden bire degistirebilir
Ağac tevhide cekirdek ehadiyrte
Niyetimiz ağaca yoneliş
Nazarimiz çekirdeğe cazibe kanunuyla cekilse
İşte tevhid ehadiyet
Maddeden manaya geçiş

◆E S B A B 'ın üç mertebesi

●İfrat (İş. icaz 20)

Daire-i esbabda iken

—tabiatıyla

—vehmiyle

—hayaliyle

☞daire-i itikada bakan►Mu'tezile

→tesiri esbaba verir

●Tefrit (İş. icaz 20)

Daire-i itikadda iken

—ruhuyla

—imaniyle

☞daire-i esbaba bakan►Cebriye Mezhebi

→esbaba kıymet vermez

→tenbelcesine bir tevekkül ile nizam-ı âleme muhalefet eder

●Vasat (M. nuriye 254)

◆Müessir-i hakikî yalnız Allah'tır.

◆Tesir-i hakikî esbabda yoktur.

◆Esbab, izzet ve azamet-i kudretin perdesidir.

◆İnsan, daire-i esbaba müraat ve merbutiyete mükelleftir.

◆ESBABIN görünüşü

ODimağ

◆Mülk cihetine bakar

◆Esbab, perdedar-ı dest-i kudret
(Mekt. 469)

◆esbab ve vesaitin arkasında

☞kudretin şuanı görünce

☞esbab perdesini keşfetmiş olur
(İş. icaz 191)

◆esbab perdesini yırtmazsa

☞evham olur

(Sözler 681)

◆masivaya mana-yı harfiyle bakar

☞Müessir-i Hakikî zihne ve fikre gelir

(M.nuriye 51)

O Vicdan

- ◆ Melekut cihetine bakar
- ◆ esbabın hakiki tesiri yoktur
(M.nuriye 254)
- ◆ tesiri Allah'tan bilir
☞ vesaiti tardetmiş olur
(İş. icaz 191)
- ◆ esbaba teşebbüs ☞ dua-i fiilî telakki eder
(İman ve K.M. 98)
- ◆ Muhabbetini Allah'a verir ☞ sonra mahlukata taksim eder
(M.nuriye 73)

O Ruh

- ◆ Vesait ve esbaba olan tezellülden kurtulur
(M.nuriye 52)
- ◆ Tevekkül eder
(M.nuriye 52)
- ◆ Vacib-ul Vücuda iltica eder
(M.nuriye 58)
- ◆ Cenab-ı Hakka minnetdar olur
(Sözler 314)

O Eylem

- ◆ Daire-i esbaba müraat ve merbutiyet gösterir
(M.nuriye 254)
- ◆ Müsebbematı yalnız Cenab-ı Hak'tan ister
(Sözler 314)

◆ TEFEKKÜR ◆

Demek

iman ☞ tevhidi,
tevhid ☞ teslimi,
teslim ☞ tevekkülü,
tevekkül ☞ saadet-i dareyni
iktiza eder.

Fakat yanlış anlama.

Tevekkül, esbabı bütün bütün reddetmek değildir.

- ◆ Belki esbabı dest-i kudretin perdesi bilip riayet ederek;
- ◆ esbaba teşebbüs ise, bir nevi dua-i fiilî telakki ederek;
- ◆ müsebbematı yalnız Cenab-ı Hak'tan istemek ve neticeleri ondan bilmek ve
- ◆ ona minnetdar olmaktan ibarettir.

✓Tefekkür

●İMAN

VİCDAN

☞esbaba teşebbüs ise, bir nevi dua-i fiilî telakki ederek;

●TEVHİD

DİMAĞ

☞esbabı dest-i kudretin perdesi bilip riayet ederek;

●TESLİM

EYLEM

☞ müsebbematı yalnız Cenab-ı Hak'tan istemek ve neticeleri ondan bilmek ve

●TEVEKKÜL

RUH

☞ ona minnetdar olmaktan ibarettir.